

STUDENTS

125-73

IZNAK 2 REIZES MĒNESI

AKADEMISKĀS DZĪVES LAIKRAKSTS

NUMURS MAKSA 20 SANT.

K. Brandta un K. Upeslejas nodibināts 1922. gadā.

Redakcija un kantoris Rigā, Basteja bulv. № 11, dzīv. 15 (ieeja no Valdemāra ielas). Runas stundas: svētdienās no 10—11, pirmdienās no 16—17.

Pasta adrese: Rigā, Pasta kaste № 70. Sludinājumu maksa: priekšpusē 90 sant., tekstā 60 sant., sludin. daļa 20 sant., par peltinridiņu + 5% sludināj. nodoklis. Gada abonements: Ls 4.—.

№ 125.

Ceturtdien, 15. septembrī, 1927.

VI. ak. g.

L. U. rektors prof. M. Zīle.

„Students“ sestā gada gājumā.

Akademiskās dzīves laikraksts „Students“ uzsāk sesto gada gājumu — laikmetā, kas raksturīgs ar lieliem meklējumiem, garīgām krīzēm un pārvērtībām, kurās ir cēlušies un grimuši dažādi nogrupējumi akadēmiski-sabiedriskā dzīvē. „Students“ — neskatoties uz to — ir turpinājis savas gaitas jau piecus gadus, kas liecina, ka studējošo starpā viņš atradis piekrišanu un ka viņa ietais ceļš ir bijis pareizs.

Jau trešo gadu „Students“ iznāk stud. vienotīgu „Vienkopas“ izdevniecībā un tāpēc viņš jo noteikti stāvēs par latvju tautas vadošiem centieniem — zinātni, darbu, skaidrību, brīvību un tēvuzemi.

Sestā gada sākumā mainās „Studenta“ redakcija, bet nemainās tie principi un idejas, ko „Students“ ņēmis par ceļa vadītājiem sev līdz jau no pirmajiem numuriem.

„Students“ joprojām paudis brīvu neatkarīgu un objektīvu domu, dodams vietu savās slējās ikvienam lietišķam rakstam. Studējošās jaunatnes garīgo un materiālo vajadzību noskaidrošanai „Students“ piegriezis vislielāko uzmanību, tāpat — mūsu nacionālās kultūras un zinātnes gaitu izsekošanai un noskaidrošanai, vadoties no tradīcijām, kas radušās viņa piecu gadu pastāvēšanas laikā. Negatīvās un nevēlamās parādības, kā arī kļūdainu rīcību sabiedriskā dzīvē, „Students“ centīsies vispusīgi apgaismot un apkarot.

Latvju garīgās kultūras izveidošanas darbā gaidam visus palīgos!

Redakcija.

Akademisko darbu iesākot.

Tam vien prieki gavīle Visā plašā pasaulē, Kas ar prātu dedzīgu Dzenas iekrāt gudrību. (Kr. Valdemārs).

Šos vārdus ļoti dziļi izjūt latvju jaunatne. To pierāda neatslābstošā dziņa smelties gudrības — studēt, — vēl šogad Universitātē pieteicās 1750 aspirantu, un gadu no gada tiek uzņemti Alma Mater sienās vairāk kā

tūkstoš studējošo. Presē un sabiedrībā daudzkārt pacēlies jautājums, vai pēc gadiem Latvijā nebūs inteligentu par daudz. Patiesi, — specialistu dažās nozarēs drīz būs pārprodukcija, bet inteligentu — nē. Pseudointeligentu gan — to jau tagad ir par daudz, bet nopietnu darbinieku, kas skolās nav ieguvuši tikai diplomu vien, bet arī ista kultūras cilvēka nosvērtību — to nekad nevar būt par daudz.

Mūsu jaunatnes daļa nes sevi lielu traģediju — viņa nespēj realizēt devīzi — „varēt — ko grib“. Ar lielu enerģiju jaunie studenti ierodas Universitātē un ar spārnotu sajūsmu ķeras pie darba. Bet daļai jau pēc gada studijas ir apnikušas un nespēj vairs pietiekoši saistīt viņu uzmanību, — apkārteja dzīve viņus ierauj savā mutulī. Iemesli melkējami jaunatnes neviengabalainībā — saraustītā un izsvaidītā psihē, nespēja pietiekoši ilgi koncentrēties vienā virzienā. Un ko redzam rezultātā? Astoņu gadu laikā, kamēr pastāv mūsu Universitāte, ir izstājušies to nebeiguši apm. 2500 studējošo. Šeit nevar būt runa par materiālo apstākļu iespaidu, jo taisni trūcīgākie studenti ir enerģiskākie un lai kā cīnīdamies, tomēr nobeidz studijas, kamēr dažs labs „tēva dēls“ un „mātes meita“ pastudē un atstāj U. nebeiguši.

Kas jaunatni tādu ir padarījis? Parasti saka — pēckapa laiks. Pa daļai tas tā arī ir. Nekur jau, visā visumā, neredzam stingrus audzināšanas pamatus, ne ģimenē, ne arī skolā.

To audzināšanas darbu, ko nav spējušas veikt ģimene un skola, pa daļai veic stud. organizācijas, gan ar dažādām sekmēm. Bet arī tās bieži nespēj ieaudzināt savos biedros stingru gribu. Bet tomēr stud. organizāciju nozīme pastāv sabiedrisku uzskatu un disciplīnu ieaudzināšanā. Šinī ziņā stud. organizāciju nozīme ir bijusi vienmēr liela un arī būs. Sabiedrisko disciplīnu visvairāk trūkst jaunajiem studentiem. Tāpēc viņiem varam tikai ieteikt iestāties kādā organizācijā. Lai darbs sekmējas ir vecajiem ir jaunajiem komilitoniem. — Alfr. V. Tauriņš.

Lasat un izplatat „STUDENTU“

Kā sagatavoti jaunie studenti.

Rektors M. Zīles kgs izteicās: Jauno studentu sekmes latviešu valodas un konkursa pārbaudījumos visā visumā līdzīgas pagājušā gada, bet dažās fakultātēs arī labākas. Matemātikas un dabas zinātņu fakultātē sevišķi labi izturēti eksameni fizikā. Medicīnas fakultātē, kur konkursa priekšmeti bija latviešu un latīņu valodās, jaunie studenti pārbaudījumus izturējuši ar visaugstākām atzīmēm. Tas izskaidrojams ar to, ka konkurence bija sevišķi liela, — uz 50 vietām med. fak. — 150 aspirantu, caur ko radusies vislielākā izlase. Vietu trūkuma dēļ daudziem ar labām zināšanām bija jāpalieliek ārpus Universitātes, kautgan vai-

rākās fak. uzņemamo skaitu pavairoja, pm. med. fak. no 50 uz 60, zobārstniecības nod. no 25 uz 38. Tāpat arī teoloģijas fak. Pavisam ārpus Universitātes palika apm. 600 aspirantu.

Lai pēc gadiem Latvijā nerastos Universitāti beigušo specialistu pārprodukcija, Universitāte jau tagad stājusies pie vietu samazināšanas vairākās fakultātēs.

Zinātnisko pētniecību Universitātē draud apgrūtināt līdzekļu trūkums, jo šī gada budžets samazināts par apm. 10—15%. Nākotnē centisimies, lai Universitātes budžets netiktu samazināts. A. T.

Universitātes padomes darbība jaunā sastāvā.

Latvijas universitātes padome noturēja 7. sept. pirmo sēdi šinī mācības gadā.

Padome nolēma apsveikt ar telegramu Stokholmas tehnisko augstskolu 100 gadu jubilejas dienā. Universitātes gada svētki notiks šogad 28. septembrī, plkst. 11 dienā Universitātes aulā. Uz Upsālas universitātes 450 g. jubilejas svinībām brauks 3 profesoru delegācija — M. Zīle, A. Tentelis un P. Šmits — un vēl viens pārstāvis no studentu padomes.

Ievēlēja latviešu valodas pārbaudīšanas komisijā: prof. J. Plāķi, doc. E. Blesi, doc. T. Zeiferiņu; stipendiju komisijā: prof. J. Plāķi, doc. L. Adamoviču, asist. P. Galenieku; revīzijas komisijā: prof. K. Balodi, doc. P. Lejiņu, doc. L. Auseju; profesoru goda tiesā: prof. K. Balodi, prof. A. Kirhensteīnu, prof. R. Krimbergu, prof. L. Kundziņu, prof. J. Plāķi, doc. R. Akmentiņu, doc. Fr. Gulbi; statutu komisijā: prof. A. Spekki,

prof. V. Maldoni; studentu tiesā: prof. K. Kundziņu, doc. R. Akmentiņu, doc. P. Lejiņu, doc. E. Ziemeļi.

Universitāti beiguši: ar baltu filoloģ. kand. grādu: Anna Iven; ar dabas zinātņu kand. grādu: Magda Voit, Antonija Graudiņ, Emīlija Eglīt, Anna Kampar, Olga Krievs; ar matemātikas kand. grādu: Reinharde Siksna; ar agronoma grādu: Anna Asar, Anna Berg, Jānis Dambergs, Marta Dreiman, Agnese Eglīt, Teodors Ingevičs, Pauls Kadīks, Eizēns Kadīkis, Ernestine Kaimiņ, Arturs Kupčs, Marija Opman, Eriks Robiņš, Kārlis Rudzītis, Eizēniņa Rupmeis, Albertīne Pētersone, Marija Sterndok, Jānis Strauss, Jānis Zobs, Anna Ūdris, Richards Virsnieks; ar inženiera mežkopja grādu: Reinholds Folkmans, Arvids Kipens, Jēkabs Rankis, Kārlis Robežnieks, Voldemārs Sinka, Kārlis Zvejnieks; ar tiesību zinātņu kand. grādu: Aleksejs Aronietis. —S.

Studentu dienas 25. un 28. septembrī.

Studentu dienu komisija 10. sept. noturēja sēdi, kurā nolēma studentu dienas šogad sarīkot 25. un 28. septembrī. 25. sept., kā svētdienā, paredzēta galvenā ziedojumu vākšana Rigā un visos lielākos provinces centros ar bundžinām un listēm. Nolēma lūgt pilsētas valdes atļauju sarīkot L. Vērmaņa parkā koncertu, kurā piedalīsies 3 lielākie studentu kori: universitātes koris, muzikas direktora Bobkoviča vadībā, „Dziesmu vara“ ar dirģ. Alfredu Kalniņu un prezidiju konventa vīru koris; varbūt arī studentu muzikas pulciņa simfoniskais orķestrs. Rīgas teatri solījuši dot par labu studentu

nama fondam izrādes. Dažādus izrikojumus provincē sarīkos vietējās studentu organizācijas. Pēc iepriekšējo gadu parauga, lūgs satiksmes m—ju izsniegt ziedojumu vācējiem brīvbilietes izbraukšanai provincē. 28. sept. kā universitātes gada svētkos sarīkos plašu akadēmisko vakaru studentiem un mācības spēkiem lielā Čildē. Viņu atklāt lūgs universitātes rektoru. Sestdien, 17. sept. p. 5 p. p. sasauca plašu studentu organizāciju apsriedi, Stud. pad. birojā. Ziedojumu vācējus braukšanai uz provinci lūdz pieteikties Stud. pad. birojā no 10—12.

Studentu nams un studentu organizācijas.

(Pārrunas kārtībā).

Ar katru gadu vairāk mēs tuvojāmies tam brīdim, kad jaunā studentu nama ideja kļūs reāla, kad mūsu acu priekšā pacelsies masīvi pamati ar daudzapsološu nākotni! Daudz grūtības jau ir pārvarētas, bet daudz vēl būs jāpārvar. Tas tehniskais darbs — gadskārtējā ziedojumu vākšana — vairs grūtības nedara, atskaitot dažus gadījumus, kad jaunie studenti, nesaistēdami studentu organizācijās un tāpēc paši lietu nepārzinādami dod ziedotājiem nepietiekošu informāciju Stud. padomei šis jautājums vēl plašāk jāapgaismo. — Vairāk grūtību nāksies pārvarēt, līdz izkristalizēsies studentu kopēja doma par šī nama iekšējo dzīvi un iekārtu! Līdz šim gandrīz visas mūsu studentu organizācijas ir atbalstījušas šo jauno ideju. Labi tas būtu,

ja viņas, apzinādamās mūsu demokrātiskā laikmeta prasības, stāvētu arī par to turpmāk, kaut gan bieži tāda maza solidarizēšanās piekrtt pie diplomātijas — lai iegūtu laiku izšķirties — par jeb pret. Interesanti, ka piem. Vācijā stiprāks slēgtās studentu organizācijas — korporācijas pa daļai nostājās opozīcijā. Pacēlās jautājums, kas atbalstāms, studentu nams vai atsevišķās studentu organizācijas, kas dos vairāk studentu izveidošanā?

Tā varēja jautāt konservatīvās organizācijas ar plašu iekārtu un uzdzīvi. Šķiet, mūsu apstākļos tam nav vietas. Sekosim laika garam līdzī, uzskatīsim studentu namu kā laikmeta prasību un mūsu studentu organizāciju papildinājumu! A. E.Še.

Bez plašāka vēriena.

Pirms sākam kādu nopietnu darbu, mums ir jānoskaidro, ko šis darbs sekmes un kā viņu vislabāk godam veikt. Sevišķi tas vēl uzsvērojams, ja runā par studentu pasākumiem.

Paraugaties studentu padomes virtuvē un tur to nevarēsiet saskatīt.

Studentu padomes virtuves pats pirmsākums aizs uz tīras nejaušības. Kā tas bija pēdējā laikā parasts, amerikāņi, rādot savu cilvēces mīlestību, arī mūsu studentus apbalvoja ar cukuru, kakao un miltiem. Gribot, negribot studentu padomei šī dāvāna bija jārealizē. Nu sākās istā izrunāšanās, un beidzot laimīgais atrisinājums studentu virtuve. Steigā tika uzmeklētas telpas Akas ielā kādā lūgšanas namā. Tika vārīts, dežurēts un ēsts.

Kad dāvāna bija apēsta, dažiem šī lieta bija iepatikusī. Viena, otra maza domiņa pieņēma konkrētu iemēsojumu. Vēlētās tika komisijas, atklājās panāmas un lieta iet uz priekšu.

Pēc vairākām gudrām pārrunām seko slēdziens, virtuvei vajadzīgas labākas un ērtākas telpas. Par „mazu” atļūdzinājumu šīs telpas rodas Ķēniņa mājas neērtajā pagrabā, Tērbatas ielā 15/17.

Ievestas tiek dažādas amerikanizācijas un nu sākās saimniekošana pilnās būrās. Studenti virtuvei, kā savam pasākumam, piegriez vislielāko uzmanību, lai gan šini pat laikā privātos ēdienu veikalos pasniedz treknākas, pilnīgākas un pat lētākas pusdienas. Nu jāpaciesas, lai uzlabojas stāvoklis, tad klāsies labāk. Bet atkal panāmas un ietaupījumu izsaimniekošana. Nu, ko būs darīt, gaidi vēl.

Šogad pavasarim uznākot, arī virtuves komisijai ausa jauna diena ar jaunām idejām un nodomiem. Par dārgu atļūdzību saņēma lielo Vērmaņa paviljonu ar plašām telpām. Sākās lieli remontu un naudas pārskaitšana no vienas kastītes otrā. Beidzot laimīgi viss atrisināts jaunās telpās, tikai pati virtuves doma paliek tā pati vecā. Nav kas viņu risina tālāk un plašāk. Ko dod skaistas telpas, ja viņas neapmeklē studenti. Paraugaties, kur pusdieno studenti un jūs redzēsiet, ka viņi privātos ēdienu ķēķos atrod

laipnākas rokas, lētākas un treknākas pusdienas. Tā tad virtuves jautājums nav teicami atrisināts. Viņš prasa nopietnu pārdomu, nopietnu reorganizāciju.

Man šķiet, ka risinot studentu virtuves domu, ir jāpatur acu priekšā divi momenti, ekonomiskais un kultūrelais. Jāsaauz garīgais kopā ar materialo. Studentu saimniecībā ir jābūt arī tautu vadošām stīgām.

Vispirms studentu virtuvei ir jāklūst par saimniecības augstskolu valsti, kur varētu papildināt savas zināšanas mazo ēdienu veikalu un saimniecības kursu abiturienti. No viņu mācības maksas varēs algot labākos saimniecības specialistus un eksperimentiem lietotie produkti pāries par lētāku atļūdzību stud. virtuves lietošanā. Ar to uzlabosies un palētināsies izsniēdzamā porcija.

Otrs, ne mazāk svarīgs, ir jautājums par brīvo, studentu virtuves korespondentu tīkla nodibināšanu Latvijā. Šā tīkla uzdevums būtu vākt produktus par lētāku maksu un visur ieinteresēt zenturus, rudenos piešķirt studentu virtuvei kādu mazumu produktu par brīvu. Ar šo korespondentu palīdzību varētu izvest ikgadus studentu plaujas svētkus, ar visai saistošiem numuriem. Tauta ņemtu dzīvu dalību un studentu virtuvei būtu produkti.

Jāieinteresē arī bagātāko lauksaimnieku dēli — studenti, lai tie no saviem tēviem izlūgtu kādu mazumu produktu studentu virtuvei. Par šiem pakalpojumiem viņiem varētu piešķirt kādu izcilus nosaukumu jeb dāvāt kādu citu atzīntības zīmi.

Darāt, negaidāt, cits paņems to.

K. Upeleja.

Ko es gribu sacīt saviem jaunajiem komiltoņiem?

Jau klāt jaunais mācības gads. Parasti augstskolā tad ir visrosīgākā dzīve. Mudzēt mudz jaunie studenti Universitātes ēku koridoros, trepēs un auditorijās. Mirdz viņu acis, skan valodas jau no agra rīta, pat lekciju laikā tās negrib rimties, līdz viņu vēl nedrošie soļi aizdīd Rīgas trokšņainās ielās. Te redzam ir elegantus frantus, ir lauku pušus sastrādātām rokām, ir klusus, kautrīgos sapņainos zēnus.

Visur manāma liela sajūsma, spars un straujš temps. Tā tas iet līdz vēlām rudenim — labākā gadījumā — līdz ziemas svētkiem, kad parasti iestājas jau zināms pamiers un mierīgāka gaita.

Dažādas ir šo studējošo domas, centieni, sekmes, nākotnes izredzes un sapņi. Daudz darba, daudz ideju, centieni un gribas. Jāmācās, jāiestājas biedrībās un stud. organizācijās, jāstrādā, jāpelna maize, jāiet uz dažādām lekcijām, savu tiesu kur prasa arī opera, teātri, balles u. t. u. t. Kur tad nu vēl citas blakus saistības un rūpes. Tāpēc jaunajiem studentiem ļoti grūti pirmajā gadā nākas orientēties visā šini jaunā atmosfērā. — Rīgas trokšņainā dzīve un kārdinājumi vilina daudzus savos jaukos apkampienos. Lai sasniegtu mērķi, dzīvē ceļu ir tik daudz, bet saziņu nu, kuņš no viņiem ir tas labākais. Sevišķi grūti nākas tādiem, kuņi ģimenē nav ieguvuši vajadzīgo audzināšanu un pamatu. Tad nav drošu tradīciju un iemītu teku. Griba un cenšanās ir liela, bet nenosvērta un abstrakta. Viņi nonāk lielā izklaidībā, izplūdumā gribēdami visu ko ķert, zināt un saprast, beidzot pazaudē galvu un nepanāk neko. Te līdzēt var disciplinētas organizācijas, kas dibinātas uz etiski-moraliskiem audzināšanas pamatiem. — Galvenais — nedrīkst izplūst, bet jāpatur acis svarīgākais, sīkumus metot pie malas, ierobežoties un — iemīļot kaut ko vienu — jo tikai tas, kas ierobežojas, parādās īsts meistars. — Te jaunajiem jāmācās no veco komiltoņu pieredzes. Jāskatās uz mūsu cienīgākajiem profesoriem un tiem jāseko. Nost arī ar „šiberu grīdām”, tukšām izpriecām, alkoholu un politiku! Jāpatur vienmēr prātā, ka pirmā kārtā students ir un paliek students! Un viņa vieta ir augstskola, profesori un grāmatas. Tikai nav jādomā, ka tam pilnīgi jāatsvešinājas no dzīves. Nē, brīvais laiks un atpūtas brīži jāpavada draugu starpā, dzejā, muzikā, mākslā! Tas dod jaunus spēkus, ierosmes, idejas. Tikai tad dzīve nebūs sekla, ikdieniška un pelēka.

Vēl dažus pavisam praktiskus vārdus. — Kā izvēlēties lekcijas un praktiskos darbus? Humanitāro zinātņu

Rūd. Stabulnieks.

Pie krūtīm lēnām nomirst viršu zieds,
Un smaržas aizlaižas kā saņošs bišu spiets;
Dus sirdi saldaiss skumju virāks liets...
Ak, mila — viršu zied, vai tāds tavš riets?

Iak. jāietur kursu sistēma, gadu pa gadam pierakstīšanās kārtība jālikvidē priekšmeti; eksāmenus gada beigās nedrīkst pārāk ielaist, sev. smagākos priekšmetus nav pareizi atstāt uz priekšdienām. Uz dažām nesvarīgākām (un kur grāmatas pieejamas) lekcijām var arī — mācīties. Pierakstīties uz lekcijām der pēc iespējas vairāk, mazāk svarīgākos priekšmetus var apmeklēt arī tikai pa daļai. — Tomēr visu nevar panākt vienā reizē. Bet ja sistematiski un neatlaidīgi strādāsim — panākumi būs garantēti. — Nevajaga palaisties, ka augstskolas apmeklēšana vien „galvu apskaidro”, galvai ir jāpastrādā pašai. Kas attiecas uz praktiskiem darbiem, tad tur jāiet pēc kārtas visi nepieciešamākie, lai nekavētu gadus, ja nav obligatoriski, tad svarīgākos! Kā tautsaimnieks ieteicu visiem agrāk vai vēlāk nostrādāt muitas praksi, koku praksi un banku praksi. Tā cilvēks nāk tuvāk reālai dzīvei, dabū redzēt ostas, eksport- un importpreces un viņu nomuitošanu, tehnisko darba izpildīšanu. Dabū redzēt un „aptaustīt” un tuvāk iepazīties ar visādiem dokumentiem, gan kravas sarakstiem, certifikātiem, konosamentiem, b-kā atkal ar ārzemju valutu, kontokorentiem un devīzēm! — Galv. veiksīm savus pienākumus bez apstājas, soli pa solim un izpildīsim tos apzinīgi, lai ikvienam un kaut kurā laikā par tiem spējam un varam atbildēt! Nu, labas sekmes jaunie komiltoņi, komiltones!

Fricis Junīņš.

Mākslas akadēmija.

Akadēmijā šogad pieteikušās 114 personas (p. g. 130), paredzēts no jauna uzņemt 25 audzēkņus.

Pagājušā gadā beiguši pie prof. Tilberga figurālo meistardarbnīcu spērenks Pauls, Michailovskis Alfons, Bīne Jēkabs, Krūmiņš Vilis, Mangulis Jēkabs, Kasparsons Reinholds, Lūss Augusts, Mednis Voldemārs, Muncis Jānis, Annuss Augusts.

Šogad uzdoti konkursa darbi tēlniecības meistardarbnīcā prof. Rončevska vadībā:

Smiltņiekam Jānim un Baumanim Kārlim. Mācības spēkos šogad pārmaiņu nav.

A. B.

Latvijas konservatorija.

Konservatorija 1926./27. māc. gadā bija 356 audzēkņi. No jauna uzņemti 79, izstājušies 15. No studējošiem 165 vīriņi, 176 sievietes, no tiem 6 ārzemnieki.

Pēc tautībām bij latvieši 278, lietuvī 7, igauņi 2, vāci 19, poļi 2, krievi 6, ebreji 27.

Pag. gadā klavieru klasē bij 147 personas, dziedāš. kl. 61, spec. teorija 29, violīn. čelo 13, kontrbas, 5, arfa 7, pūšamo inst. k. 40, oblig. pr. klase 18. 1926./27. g. nobeiguši ar brīvmākslinieka grādu 19, ērģeles 1; kompoz. teor. 2; klavieru 10; dziedāš. kl. 3; oboja 1; mežaraga 1; basu 1; sitamo 1; bez brīvmākslinieka grāda beiguši 11.

1927./28. m. g. bija paredzēts uzņemt — 65, bet šis skaitlis tika paaugstināts uz 80.

Uzņemts klav. kl. 23, dzied. 30, niole 7, čello 1, kontr. 1, pūtēji 9, spec. teor. 7, ērģeles 2.

Ar šo māc. g. klāt nākuši sek. jauni pedagogi:

Dziedāšanas klasē Milānas prof. Federico Korrado, arfas klasē — Elizabete Ungen-Degorn, klavieru klasē — brīvm. Nadježda Kārklīn, trompetes klasē — brīvm. Alfons Jermolovs.

Skolnieku vakari notiks katru trešdienu — vienu reizi nedēļā. Atklātie ik pāris nedēļas — ieeja 40 sat.

J. V.

Edvarts Tūters

Skumju kokle.

Savai koklei es arvienu
Taisos jaunās stīgas siet,
Bet kad vakars maina dienu
Gars pie skumjām ciemos iet.

Skumju teika brīnumaina,
To vislabāk saprot sirds.
Katrū mirkli jauna aina,
Tur kā saules stariņš mirdz
Ceļas bērnu dienas manas,
Sirds pa laukiem atkal klīst.
Strautmalā, lūk, govīs ganās,
Abelziedu lietus list.

Tad nāk gaišie saules rīti —
Nieks tad bija vagu dzit!
Baltā miglā tītie rīti —
As'nis kad liek sapņus vīt. . .

Savai koklei es arvienu
Taisos jaunās stīgas siet,
Bet kad vakars maina dienu —
Gars pie skumjām atkal iet.

Rūd. Stabulnieks.

Rudens balvas.

Jau vakars skumst un naktij pretm iet,
Kā doma nobriedusi auglis krit no koka,
Bet ziedi mīļāki par smagiem augļiem
šķiet.

Es ziedu gaišumā kā mīlā sejā vēros
Un aizmirsu, ka dvēsele mūžam viena
sēros.

Bij salnas — sapņi lieca galvas —
Man skumjas rudenīgas briedušas kā
balvas.

A. Evelite.

Dvēseles svētums.

Var rūgti smieties gan par visu,
Ko esi cēlu turējis un lielu;
Ar paša rokām sagraut savu dzīvi
Un izmīdīt, kā pielījušu ielu.

Tik tam, kas dziļi ciešot kādreiz mīlēts,
Tam nevar pieskarties, var tikai klusēt
Un atņinās, kur kādreiz mūžs ir zilēts
Laut stundām savām saldās skumjās
dusēt.

Jauna studenta pirmie iespaidi.

(Sīkails feļetons).

„Jānis Klibjānis”, aiz priekiem skaļā balsī, izlasīja savu vārdu jaunuzņemto studentu sarakstā. Citādi tas arī nemaz nebij domājams. Kas gan es būtu par limbažnieku, ja nezinātu „kur atrast isto dzīves prieku”. Lai izprot piebaldzeni „Mērnieku laiku nozīmi”, man tas šoreiz nebij vajadzīgs. Jau ātrāk nodrukātās vizītkartes vis nedabūs veselu gadu atpūsties kā Albertam Āboliņam no „Pēdējā Briža”, kas cerē tagad uz pagasta rakstveža vai puīša vietu. Nu tik steigšus pie cepurniekā un tad pie drauga, tagad komiltoņa, stud. jur. Pēterā, nepieciešamās zināšanas smelties.

„Cepure, portfelis un spieķis ir studenta amata zīmes un darba rīki. Tukša cepure vēl tukšākā galvā, visas gudrības portfelī padusē un spieķis, par piemīņu ticības kapiem esplanādē, rokā. Kas par to, ka daži studenti cepuri ar „Zīņu” sludinājumiem meklē un portfelī tikai brokastis nēsā. Gudrs, kas pierakstās uz maz lekcijām, vēl gudrāks, kas neiet uz tām pašām. Ja lasa profesors, lasa students; pirmais lekciju, otrs avīzi. Ar eksāmeniem nav kur steigties. Jāmācās senču garā. — Kā vējš skrien, kā miets atdūras. Lēnāk brauksi, tālāk tiksī. Nāks laiks, nāks padoms.” — Ieguvu šādas gudrības pāris stundās. Nu es vis augstskolā nebūšu ar pliku roku ņemams. Studentu ārējās nozīmes lai zinu. Vien-, div-, trīs- un četrkrāsainie, slīpie un šķērsošie, segtie un nesegtie.

Pirmajā lekciju dienā augstskolā jau jutos kā zivs ūdenī. Izlauzies cauri trīskrāsaino baram (Tie laikam uz studentu nama telpām gaidot nespēj sev citur vietu rast) ar žēlabām šķiros no spieķa un cepures. Godbijīgi padevis ceļu „brālim Tānim” baltā lentē ar zeltītām malām un zeltītu krustu galotnē,

devos vistumšākajā koridorā. Te pie Intendanta ziņojumu dēļa ar pūlēm saskatīju divkrāsaino Zemnieka dēļu zudušo trešo krāsu meklējam. Žēl ka mans draugs Pēteris savu četrkrāsaino lenti vēl tik zem vestes nēsā. Viņš labprāt vienu būtu aizdevis prom. Šķērsam strīpotos ar ievēroju, bet nevaru vēl izdomāt, kurā grupā tos ieskaitīt. Pēc cepures divas, pēc lentes tik viena krāsa, bet ja zeltu lai skaita, tad iznāk trīs vai divas. Kā viņi tā iedrošinājušies izjaukt manu sagrupējumu? Nebij man vaļas taisīt skaību seju, jo iegriezos jau daiļo valodnieču rezidencē. Zēnu galviņas, isas kleitīņas un zīda zekītes aizrāva manas domas no lentēm un viņu nēsātājiem. Vislabākā modes apģerbu valība un parfīmu maistījumu reibums, zobu baltums un acu mirdzums mani kā vadātājs mulšināja pa šo koridoru vien. Žēl ka vispopulārākās lekcijas klausītavai ierīkotas otras durvis. Vienas rindas vietā gan tagad būs divas, bet nebūs vairs tā drūzmēšanās. Te saskrējās ar skolas biedri Šķiltavu. Viņš mani steigšus vedināja maksāšanas zīmi izņemt un lekciju naudu samaksāt. „Jo plīks, jo traks”, nodomāju, īsts students jau beidzamās dienās maksā. Līdz 6. oktobrim vēl tālu un ja Pēteris nedēļu pēc termiņa maksās, kāpēc tad nevaru arī es. Ar tramvaju nav kur steigties un operā, ja gribu puscenu dabūt, kartīņu varēšu gan no kāda aizņemties. — Vesels bars vaļejām mūžmē vērša manu uzmanību uz juridiskās fakultātes vitrīnu. A! Ari es vaļēju muti atspiedos pret pīlaru, lai nepakristu no brīnumiem. Nenokārtotie minimumi. 221. Nekad man šie cīpari nav patikuši un te jau no viņiem cerēju pilnīgi brīvs būt. „Nepatīkšanas arī te būs diezgan”, piebalsoja mans zilais uzvalks, kas no svaigi krāsotā staba bij palicis vēl zilāks. Jāsteidzas mājās tīrīties.

Klibjānis.

Kas jāievēro Latvijas universitātē tālāk izveidojot?

Prof. E. Felsbergs, mūsu akadēmiskās dzīves sākuma posma vadītājs — Universitātes pirmais rektors, izteicās:

Sovasar pagāja 10 gadi kopš Terbatas latviešu skolotāju kongresa, kuja augstskolas sekcijā jau atzīmētas Rīgā dibināmās latviskās universitātes kontūras. Darbodomās uz diezgan laimīgi radītā, Latvijas apstākļiem piemērotas satversmes pamata, Latvijas universitāte izveidojusies par solidu augstāko mācības iestādi, kas cienīgi var nostāties blakus savām vecākām māsām. Tomēr nepareizi domāt, ka nu mūsu augstskola jau pilnīga. Ir vēl vairāki novēršami un labojami trūkumi un nepilnības.

Tā, piemēram, ir ar bibliotēku. Astoņos gados ar kārtējo budžeta atvēlētiem līdzekļiem, zināms, vēl nesam spējuši radīt tādu bibliotēku, kāda augstākai mācības iestādei nepieciešama. No grāmatu trūkuma visvairāk cieš filoloģijas fakultāte, bet grūti iet arī vairākām citām fakultātēm. Būtu daudz līdzēts, ja valdība bez kārtējo budžeta universitātes grāmatu iegādāšanai piešķirtu ārkārtējo budžeta ceļā apmēram 200.000 latu. Grāmatu badu ar to lielā mērā novērstu.

Domāju ka arī universitātes muzeju paplašināšanai līdzekļi būtu piešķirjami ārkārtējo budžeta ceļā.

Telpu ziņā Latvija savai universitātei dažu ko ir darījusi. Tomēr arī šai ziņā vēl nopietni trūkumi. Piemēram, nav pareizi, ka universitātei, kuŗai ap 7000 studentu un ap 300 mācības spēku, svētku zāle, stāvvieta ierēķinot, var uzņemt tikai 400 personas un ka universitātes augstākam administratīvam organam — universitātes padomei — jānotur sēdes bijušā nelielākā klausītuvā; nav pareizi, ka fakultātēm ar apmēram tūkstots studentiem nav nevienas klausitavas, kas varētu uzņemt 500 klausītāju; nav pareizi, ka universitātei nav uzgaidāmo telpu studējošiem, kam darīšana universitātes kanceļā, tā ka brīžam viņi tūkstotiem drūzmējas universitātes galvenās ēkas šaurajos koridoros, ar stipri izlietotu gaisu. Latvija savai universitātei vēl neviena nama nav cēlusi, bet lielāko daļu fakultātu ierīkojusi bijušā politehniskā instituta telpās un pārejās fakultātes namos, kas celti pavisam citiem nolūkiem. Tagad, pēc manām domām, viņai viens nams būtu ceļams. Jāceļ nams ar svētku zāli, divām, trijām lielām klausitavām, kanceļas un uzgaidāmām telpām. Nama spārnos varētu ievietot mākslas muzeju un universitātes bibliotēku ar plašu lasītavu. Jauno gaismas pili ceļot rastos nodarbošanās Latvijas māksliniekiem, un to zināmā mērā varētu uzskatīt arī par brīvības pieminekli, kuŗā būtu novietojami Latvijas brīvības cīnītāju un dibinātāju attēli.

Mākslas dzīve.

Vai māksla ir tā, kas grauj mūsu valsti? Vērojot lielo burzmu un troksni, kas sacelts gandrīz ap visām mūsu mākslas kultūras iestādēm un klausoties daudzos pārmetumus, kas izteikti kā pašiem māksliniekiem tā šo iestāžu vadītājiem, mums varētu likties, ka māksla ir tā, kas sagrauj un apēd mūsu valsti. Visu rudeni mūsu vienas dienas gudrinieki skandināja: „Ja nebūtu Nacionālās operas, teatru un pat Mākslas akadēmijas, tad Latvijai būtu zelta laiki un mēs varētu dzīvot kā pa „leļputriju.“

Bet vai kāds varētu papūlēties aprēķināt, cik gadu mākslas izdevumiem pietiktu ar Latvijas Bankas „oficiālā“ zīdīem zaudējumos norakstītām summām? Par citām zināms un nezināms ceļus aizgājušām Latvijas valsts vērtībām nemaz nerunāsim.

Apzinātas blēdības nevienā mākslas iestādē līdz šim nav konstatētas, bet to ne pavisam nevar teikt par saimnieciskiem uzņēmumiem. Tomēr gandrīz katrs trešais pilsonis, pamudināts vēl no dažā demagoģiska skribenta un praktiskās dzīves ierāveja,

Strādāts Latvijas universitātē ļoti ākli; publicēto darbu starpā ir daudz vērtīgu. Pārsteidzoši tomēr, ka līdz šim samērā mazs docentu skaits ieguvu doktora grādu, nepieciešamu avansēšanai uz profesuru. Liekas, ka viens no iemesliem, kas docentus attur no doktora grāda iegūšanas, ir meklājams apstākli, ka fakultātes prasa doktora eksamenu arī no mācības spēkiem, kam jau ir venia legendi, un kas jau ilgāku laiku, līdzīgi profesoriem, universitātē savu priekšmetu pasnieguši. Dažos priekšmetos šie docenti ir vienkārši speciālisti Latvijā, un doktora eksamens viņiem būtu jāliek pie mācības spēkiem, kuriem šis priekšmets ir tikai blakus priekšmets. Ir lieki no docentiem, kuriem jau venia legendi un kuŗi jau gadiem kā štata docenti universitātē lasījuši pilnu skaitu lekciju, vēl prasīt doktora eksamenu. Šādos gadījumos varētu apmierināties ar doktora disertāciju, kuŗai, protams, jābūt tiešām vērtīgai. Faktam, ka universitātes absolventu skaits isti neatbilst lielajam studējošo skaitam, cēloņi pa daļai meklējami ārpus universitātes: studējošiem, kas iestājušies universitātē pirmajos pēckara gados, universitātē ir jāpapildina robi savā vispārējā izglītībā (arī tagad vēl ne visas Latvijas vidusskolas sasniegušas Vakareiropas vidusskolu līmeni); lielai daļai mūsu universitātes studentu pašiem ir jānopelna studijām vajadzīgie līdzekļi. Un tomēr arī augstskola nes zināmu daļu atbildības par to, ka līdz šim neliels studējošo skaits ir sekmīgi beidzis studijas. Sastādīdams mācības plānus, universitātes fakultātes bieži vien sekojušas senās Krievijas augstskolu paraugam, kuŗa bij pazīstama ar lielu obligatorisko priekšmetu skaitu, bet Vakareiropas augstskolā šo priekšmetu skaits parasti mazāks. Latvijas augstskolā ir nodaļas, kas šai ziņā pat Krievijas augstskolas pārspējušas. 30—40 obligatoriski eksamēni studiju laikā ir diezgan normaļa parādība. Ja fakultātē ar četrgadīgu kursu studējošais visu viņa rīcībā esošo laiku, atskaitot vasaru, izlietotu tikai eksamēnu likšanai, tad viņam uz katru eksamēnu iznāktu apmēram mēnesis. Tas ir laiks, pa kuŗu nevienā nopietnā priekšmetā pieklājīgi uz eksamēnu sagatavoties nevar. Daudzo eksamēnu dēļ studenti pieron gatavoties pēc lekciju konspektiem, bet studenti, kas savus eksāmenus gatavo kā nākas, riskē savas studijas laikā nebeigt. Daudzu mūsu fakultātu mācības plāni ir nopietni revidējami; no viņiem izmetams viss, kas nestāv ciešā sakarā ar studējošā izraudzīto priekšmetu. Tad galvenos priekšmetos profesori studējošiem tiešām varēs stādīt nopietnas prasības, nebaidīdamies, jo tie arī ākli strādādami, spēš laikā studijas beigt.

J.—Z.—

jūtas patentēts pārmet māksliniekiem un apvainot attiec. iestāžu direkcijas nemākulībā un izšķērdībā.

Ja arī dažas paviršības ir notikušas, piem., algu pārmaksas personālam, vīzdegūnīgu ārzemnieku saistīšana etc., un ja arī dažas personas ir mīlējušas nevietā lietot plašus žestus un reprezentēties, tad tomēr nekur nav spēkūlēts personīgo labumu dēļ. Ja arī mākslas darba darītāji kļūditos, tad tas vēl nedod tiesību noliegt pašas mākslas vērtību.

Ir tiesa, ka mākslas dzīvē ir zin. sajukums, krīze, bet tāda krīze jau ir iestājusies visas pasaules visās kultūras nozarēs, bet neviens vēl nav uzņēmies šo traģisko problēmu atrisināt. — Mums pašiem tas jārisina! Kungi, — gudrie! visu var tiesāt, bet neizmirstat, ka labos ierosinājumos pašlaik dod gandrīz vienīgi istā — lielā māksla, kamēr dažā laba tiesātāja dzīve paraugam gan nevarēs noderēt.

Nacionālā opera pateicoties darbīgā un nosvērtā P. Jozuusa gādībai galu galā krīzi ir pārcietusi. — Budžets sabalansēts, ligumi ar personālu noslēgti.

Sesonu atklāja svētdien ar mirdzošu

Cien. studentu ievēribai:

Felsbergs, prof. E., **Grieķu vāzu gleznas**. Mākslas izdevums uz krita papīra, bagāti ilustr. Ls 9.—. Fērmanis, doc. E., **Higiēna**. Rokas grāmata ārstiem, studentiem un skolotājiem Ls 3.—. **Latvijas Universitātes divgadu darbības pārskats** (1924—1926). Ls 6.—. **Loebers, doc. A., Tirdzniecības tiesības** Ls 12.—. **Plāķis, prof. J., Leišu valodas rokas grāmata** Ls 9.—. **Svarcbachs, R. un E. Bišēviņš, Latīņu-latv. vārdnīca** Lzn. okt. **Vieļteje civillikumi**. Tulkojums Al. Būmaņa redakc. Lzn. okt.

Latvijas Universitāte. Kalendārs 1927./28. gadam. Sestais gads. K. Upešlejas redakcijā, iespiests Ls 3.—. Kalendārijs, Piezīmju grāmata. Visas nepieciešamās ziņas par katru fakultāti atsevišķi, māc. spēku adreses, dažādas vispārīga saturu ziņas.

Akc. sab. Valters un Rapa.

Studentu organizācijas.

Ķīmijas fakultātes studentu biedrība. Ķīmijas fak. stud. b-ba ir viena no vecākām un lielākām fakultatīvām organizācijām. Tagad viņa ir vairāk kā 170 biedri — ķīmijas un farmācijas nodaļu studenti. Organizācijas stiprumu nenosaka tomēr biedru skaits, bet locekļu darbīgums. Tā tas ir arī šoreiz. Agrākos gados studenti daudz dzīvāki interesējās par biedrību. Daudz kuplāki bij apmeklēja b-bas bibliotēka un lasītava. Lasīja žurnālus, laikrakstus un atpūtās pie šacha galdīņiem. Tagad tikai grāmatu izsniegšanas stundās dzīvība agrākā, ja pat ne lielāka. Daudz ir to, kuŗi vēlas izlielt b-bas diezgan plašo un vērtīgo, ap 1000 sējumu saturošo bibliotēku. Tas arī saprotams — pašiem visas nepieciešamās grāmatas iegādāties nav iespējams. Rodas tāds iespaids, ka studenti nododās tikai studijām un citam laiks neatliek. Cēloņi: nokārtojami minimumi, vēlēšanās ātrāki fakultāti beigt. Sevišķi tā tiem, kuŗiem studijas jāsavieno ar darbu. Un tiešām nav viegli pēc 6 stundu darba dažādās iestādēs vēl stundas piecas strādāt laboratorijā. Šis studentu ierobežotais laiks un vēl arī materiālie apstākļi ir ne vienu vien šķērslī likuši valdes nodomu realizēšanā. Daudzas ekskursijas, piem., uz Igauniju, nav tāpēc varējušas notikt. Ļoti žēl, ka no b-bas ierosinātās zinātnisko rakstu krājuma izdošanas nekā nav iznācis, gan ne aiz mūsu vainas vien. Citas organizācijas, kam nācāt tik maz palīgā? Savstarpējos tuvināšanas nolūkos notiek tejas vakari. Lai tos padarītu interesantākus tika uzvesta maza skatu ludiņa no b-bas un studentu dzīves. Tānī ar vieglu humoru radīja visu ievērojamo. Daudzi priecājās, daudziem bija sašutums, tomēr uzņēma to ar interesi. Šķiet, ka šādi vakari, kur studenti paši piedalās programmas izpildījumā nākotnē būtu jāizkopj un jāizveido. Vispārī b-bai jāpaliek iekšēji stiprāki. B-bas pagājušā gadā ievestais iekšējais reglaments jāpaplašina un stingri jāievēro dzīvē. Kļūsim sabiedriskāki, akadēmiskāki! Jūl. Eiduks.

L. U. Stud. vienotne „Lidums“ pagājušo pavasari, akadēmisko gadu beidzot, svinēja savus augstos svētkus, atzīmējot tos ar uzrunas akmeņa uzstādīšanu uz Sietiņa iezā — Caujmala. (Skat. uzņēmumu). Uzrunas akmeņa teksts „Skaties uz skaisto Latviju un priecājies par to“, ir domāts kā ierosinājums griezt latvju tautas vērtību uz dzimtenes skaistajām vietām —

L. U. korim dziedāšanas mēģinājumi: otrdien un piektdien no 7—10, svētdien no 10—1 Lauks. fak. A. klausītāvā.

Jaunus dziedoņus uzņēma 14., 16., 18., 20. no 1/28—1/29 turpat.

Mechaniskās fak. diplomu projektu izstādē bij redzami vairāki rūpniecības uzņēmumu, dažādu motoru un zvejnīku kugu projekti. Starp viņiem pirmā vietā minams Nikolaja Reinhelda ostas graudu elevatora projekts uz 17 lapām. Ievēribas cienīgs ir arī Makša Reinharda papes un papīra fabrikas projekts, Aleksandra Levenšteina Liepājas spēka stacijas „Madruck“ kūdras fabrikas projekts, Pauļa Priediša — Jelgavas biešu cukura fabrikas projekts, Francijas pavalstnieka Marka Hourie liniņu fabrikas projekts un virsltn. J. Zivtiņa automobiļa motora projekts. — Nikolajam Reinheldam piešķirta ārzemju stipendija un viņš tuvākā nākotnē jau izbrauc uz Vāciju, kur pavadīs divus gadus Stūtgartē. S. —

Jāņa Medīņa „Sprīdīša“ izrādi: Sajūmā bij kā izpildītāji, tā klausītāji.

Pašlaik iestudē „Sadko“; no oriģināloperām pirmā kārtā iestudēs Jāzepa Medīņa „Vaidelote“.

Ieejas cenas tagad noteiktas ārkārtīgi zemas, studenti parasti vēl dabū pusceņas. — Kas mil istu mākslu, ejat un skataties!

Nacionālais teatris šos grūtos laikos varēja sesonu tomēr iesākt ar solidu aktīvu — pilna kase, noangāžēti aktieri, krājumā plašs repertuārs un aiz visa tā — publikas simpatijas. — Atzinību nākas teikt dii. Art. Bērziņam. — Izmantodams savu labo pieredzi un teicamo teatru lietu izpratni, kā arī baudīdams lielā mērā preses atbalstu, Art. B. divu gadu laikā, rūpīgi un lietišķi darbodamies, Nacionālo teatru ir nostādījis uz drošiem pamatiem. Tas liecina, ka A. B. pašlaik ir vispiemērotākais Nac. teatru vadītājs un viņa aiziešanu var tikai nožēlot.

Atklāšanā deva veco, labo Rūdolfa Blaumaņa „Saldeno pudele“ Amtm. Briediša vadībā. Atzīstams ir Briedītim komēdijas modernāks — elegantāks traktējums; A. Mierlauks — kuŗu var skatīt par dzīvo latv. teatru tēvu — šo Bl. joku spēli parasti deva pardaudz pelēku. Bet izrādē iepitītie Rutku Tēva un L. Šanteklera panti, liekas, Bl.—ni tikai traucē.

J. Kugas dekorat. ietērps — krāsās gaišs — zili ceriņi, zaļas birzes, bet griestu lauzums nemotīvēts. J. Kalniņa „ātra“ muzika tā kā par „skanīgu“. Isti meistariski tēlojumi bij E. Jākobsonei, P. Baltābolei, A. Brechmanei, A. Klintij, T. Podniekam, J. Osim, Amtm. Briedītim, J. Lejiņam u. c.

Gavē „Šokolādes princese“ parasta franču komēdija ar nejausībām un pikanteriju. Sprindzīgu tempu izrādē bij devis rež. E. Feldmans. A. Klints titullomā dzīva un interesanta, pieņemams arī pats Feldmanis (atzīstama galvas dauzīšana). Amtm. Briedītis „gadījumu tver“ pasmagi un viņa vietā labāki justos Rodr. Kalniņš. Jaunas nianšes T. Podniekam, J. Ģermanim, O. Lejaskalnei.

J. Janševska „Precību viesuli“ saturs smelts no izdodamā romana „Bandava“. Komēdijā tēloti skati no tautas dzīves desmit gadus atpakaļ. Lugu iestudējis A. Mierlauks; piedalās B. Rūmniece, J. Skaidrite, M. Šmitchene, L. Erika, R. Kalniņš, V. Švarcs, J. Šaberts u. c. Ipaši atzīmējama vēl E. Špilberģe un jaunā Bērziņa. — Nacionāli vērtīgo izstādi katrs varēs noskatīties ar interesi.

Dalles teatris vienmēr ir bijis mīļš ar jaunu mākslas atziņu un ceļu meklējumiem. — Šogad arī viņš palicis kļusāks, — grib dziļumu. — Sakumam dota patukša kase, bet „Miestība ir stiprāka par nāvi!“ — Gan darbs uzvarēs. — Raiņa jaunā luga ir vērtīga ar saviem cilvēcības un noskaidrības ideāliem, stilstiskā ziņā, tomēr labākos R. darbus tā neaizsniedz. E. d. Smilģa inscenējums septiņu sezonu sasniegumiem vaiņagots. Brīnišķa ir O. Skulmes veidotā terase un Gaujas perspektīve, tāpat cienījāmi F. Ertneres plastikas un B. Sosaara muzikālie ritmi.

T. Lāča dramāt talants pats par sevi ir ļoti liels, bet D. t. stilā vēl lāgā neiederas. E. Viesture kā Maija parādīja atkal savas labas īpašības — sievišķības melodiju. Precīzi un ar lielu ekspresiju pats Ed. Smilģis izveido Heila tēlu. — Labas aktrises iezīmes ir jaunangazetai L. Amerikai (Lienfte).

Jūlijs Stabulnieks.

Akademiskā dzīve ārzemēs.

Starptautiskas Stud. konfederācijas (C. I. E.) konference un pirmā vispasaules stud. olimpiāde Romā.

Konference sesiju atklāja 24. aug. Romas kapitolā. Piedalījās ap 300 delegātu no visām pasaules daļām. Latviju konferencē representēja Stud. pad. ārlietu biroja vadītājs Al. Raudzeps, bet olimpiādē — Hugo Vitols.

Konfederācijā par pilntiesīgu locekli uzņēma Ziemeļamerikas Savienoto Valsti, Kanadas un pa daļai Dienvidamerikas studentus.

Visās valstīs panākta dzelzceļtariņu pazemināšana ekskursantiem par 50 proc. Pat privātās gaisa satiksmes līnijas solīja pazemināt maksu par 40 proc. Nolēma izbūvēt Šveicē starptautiskās studentu sanatorijas. Ļoti asas debātes izcēlās ar vācu studentiem, kurus pēc C. I. E. statūtiem nevar uzņemt par pilntiesīgiem locekļiem, jo viņi apvienojuši savā „Deutsche Studentenschaft“ ne tikai Vācijas, bet visu valstu vācu tautības studentus. Dramatiskus momentus izsauca priekšsēdētāja vēlēšanas nāc. 2. g., ko Itālijas studenti uzskatīja par savas valsts prestiža jautājumu. Trīsreizējā balsošanā Itālijas kandidāts Maltini un Anglijas — Bagnall's ieguva vienādu balsu skaitu. Nolēma, ka katrs no tiem prezidēs 1 gadu. Viceprezidenta amatā no Baltijas un Skandināvijas valstu bloka griebeja ievēlēt Latvijas kandidātu, bet aprobežoto līdzekļu dēļ to dot mēs nevarējām. Ievēlēja Dānijas pārstāvi. Nākošo konferenci nolēma sasaukt Parīzē, tad Budapeštā un pēc 3 gadiem Rīgā. Konferencēs laikā komponista Maskanži vadībā notika lielisks simfonisks koncerts. Izglītības ministrs valdības vārdā deva dīneju. Delegāciju vadītājus pieņēma audiencē pāvests un Musolini. Spožu uzņemšanu sarīkoja Romas gubernators.

27. aug. Romas jaunā nacionālā stadionā ap 20.000 skatītāju klātbūtnē atklāja 1. vispasaules studentu olimpiādi. Mūsu Hugo Vitols sacentās lodes grūšanā un, neraugoties uz savu vēl neveselo roku, ieguva otro vietu, sasniedzot gandrīz 14 mtr. līniju. (Pirmo vietu ieguva kāds ungars ar sasniegumu pāri 14 mtr.). Pēc sacīkstēm Vitolu, rokas deļ, vajadzēja nogādāt ambulancē. — Latvijas vārdu Itālijā ļoti labi pazīst. — S.

Norveģija. — Studentu nams Oslo. Oslo Univeristātes studenti ar savu „studentersamfund'u“ dod mums iespēju iepazīties ar studentu nama praktisko ievēšanu dzīvē. — Ērts sporta laukums, plašas lasītavas, kur pieietami arī ārzemju laikraksti un žurnāli, un labi nostādīta studentu virtuve — tie ir sasniegumi vispirmā kārtā. Piemērotās studentu nama telpās katru sestdienu notiek liels kopējais vakars priekš visiem studentiem. Sākas viņš ar lielāku priekšnesumu. Tēmati, kaut gan ļoti dažādi, ir tomēr aktuēli. Kādā citā vakarā studenti nodarbojas ar politiskiem jautājumiem — visu politisko grupu priekšstāvi aizstāv savas partijas. Notiek debātes. Citreiz piegriež vērību dzimumjautājumam, atkal citu reizi tiek noskaidrots kā labi Padomju Krievijā klājas. Sabiedrisko darbinieku kritikas, kāpēc bieži ierodas paši kritizējamie, izsauca dzīvu interesi studējošos! Tā izkristalizējas jaunas atziņas, jo piedalās visi un nav partējiskās vienpusības!

Akademiskās jaunatnes militārā izglītība. Atbrūņošanās jautājums ir patlaban uz dienas kārtības vai visās Vakarēiropas valstīs. Neskatoties uz to visur cītīgi tiek strādāts pie bruņošanās, kaut arī zem aizsargāšanās segas.

Interesanti, kā ārzemēs jaunatni sagatavo nākamam militāram dienestam.

I. Francija.

Pasaules karš un sliktais finansiālais stāvoklis piespieda Franciju gan atsāties no dārgās 800.000 lielās armijas, pat samazināt kara dienesta laiku uz 1½ gadiem. Tomēr sagatavošanās darbi event. karā ir hēli, un sasniegti tiek vēl labāki un lētāki

ieaudzinot jaunatni piespiedu kārtā militāram dienestam. Tā 1920. g. pieņēma likumu par „fizisku audzināšanu un obligatorisku sagatavošanu kara dienestam“. Ar „projet de Règlement général d'Education physique“ panāk, ka kara m—ja pārrauga fizisko un militāro audzināšanu valstī.

Jau no 6. dzīvības gada zēni padoti fiziskai audzināšanai. Tas turpinās līdz iesaukšanai aktīvā dienestā. Tā Francija strādā pie tautas audzināšanas sākot jau ģimenē un turpina tālāk sporta biedrībās, kurās pabalsta attiecīga ministrija, un kurū apmācību pasniedzēji rūpīgi tiek sagatavoti.

— Francijas augstskolu studenti ir padoti šim organiski uzbūvētā plānā sistematiskiem ķermeņa vingrinājumiem, kurī saskaņoti ar armijas prasībām. Praktiskie vingrinājumi tiek papildināti ar teoretisko apmācību. Akademiskās biedrības, kurās veicina militāro audzināšanu, tiek no armijas pabalstītas, saņemdamas attiecīgus tēpus un ieročus. Armijas sporta laukumi arī viņu rīcībā. Tādu biedrību skaits pie skolām un augstskolām sniežas pie 8.000. Pēc jaunā likuma par militāro apmācību, ierēdņiem obligatoriskas militāras zināšanas.

Tas viss veicina militāro izglītību. Līdzīgi tam, kā pamatskolnieks pakāpeniski tiek izveidots par izglītotu karēvi, tā studenti — par virsniekiem. Virsnieku kursi ilgst 2 gadus. Viņi aptver pavisam 240 mācību stundas, bez praktiskiem darbiem brīvā dabā. Kursi nobeidzas ar pārbaudījumiem, kurū sekmīga izturēšana dod tiesību izvēlēties kādu no ieroču šķirām. Ir arī rezerves virsnieku kursi kurī ilgst 6 mēnešus. Arī Francijas kolonijās šie likumi ir saistoši. Cik stingri nostādīta fiziskā audzināšana liecina tas, ka ievestas specialas kontrolgrāmatas, kurās katram pilsonim no 4. līdz 35. dzīvības gadam tiek vestas un kurās attiecīgās instances reģistrē pieaugošo fizisko un militāro izglītību. — Militārā audzināšana notiek ne tieši pie augstskolām, bet studentu biedrībās. Viņu uzdevums — iepotēt militārās zināšanas un dot fiziski stiprus cilvēkus ar vadona spējam. Nerekord sasniegumiem, bet vispārīgai ķermeņa attīstībai piegriež vērību. Zīmīgs ir franču ģen. Girod izteiciens, pēc kara militārās audzināšanas nozīme, nevien armijai vīrus dot, bet gan sekot tālākiem mērķiem — rāsas uzlabošanai un jaunatnes norūdišanai.

— Personīgā brīvība, uz kuru franču tauta no revolūcijas laikiem tik lepna, kā redzams padodas valstiskai idejai — no valsts par labu valstij.

Art. Osīs.

Upsalas universitātes 450 g. jubilejas svīvas notiks no 15.—17. sept. Uz Zviedriju sestdien izbrauca mūsu universitātes profesoru delegācija: prof. M. Zile, prof. P. Šmits un prof. A. Tentelis. Pirms svintbām latvju-zviedru biedrība Stokholmā par godu mūsu profesoriem rīko svīnīgu vakaru. Mūsu delegācija līdzī ved kā balvu adresi latvju valodā ierāmētu latvju nacionālā stilā darinātos vākos. 16. sept. paredzētas goda doktoru promocijas, kur svīngā kārtā piešķirto goda doktora diplomu pasniegs arī rektoram, prof. Zilem.

Universitātes ziņas.

Lekciju nauču par 1927. g. rudens semestri ņems preti univ. kancelejā no 6. sept. līdz 6. oktobrim ikdienas (izņemot svi-

Gaujas skats pie „Sietiņa ieža“ un L. U. stud. vienotnes „Lidums“ uzceltais uzrunas akmens.

namās d. un sestdienas) no 1½11 — 1½2, sestdienās no 1½11 — 1½1 trešdienās arī no 3 — 4

Personām, kurās papildu zņemas L. U. studējošo skaitā, jāieronas uz latv. valodas pārbaudījumu sestdien 24 sept. plkst. 12. dienā galvenā ēkā.

Kulturtechniskās nodaļas reorganizāciju Universitātes Padome apstiprinājusi, pēc kurās nodaļa sadalās: kulturtechniskā nozarē un geodezijas nozarē.

Sākot ar jauno mācības gadu tiks atvērts I un II kurss pēc jaunās programmas.

Vecāko kursu studentiem, kurī vēlētos nobeigt kulturtechnisko nodaļu pēc jaunās programmas, jānoklausās un jānoliek priekšmeti pēc jaunās kārtības, pierakstoties uz priekšmetiem, kurī uzņemti no jauna, pie kam var tikt atbrīvoti no pārbaudījumiem tanis priekšmetos, kurī jaunā programā neietilpst.

Pēc paskaidrojumiem atsevišķos jautājumos jāgriežas pie nodaļas pārziņa.

Teoloģijas fak. studentiem līdz trešā stud. gada beigām jāiegūst atzīme par pārbaudījumu izturēšanu 4 obl. teoloģiskos priekšmetos, pie tam I no tiem jābūt no jaunās un I no vecās Derības arodiem. — Veco semestru studentiem šī minimuma prasība jānokārto līdz 1. janv. 1928. g.

Lauksaimniecības fak. diplompriekšmetu pārbaudījumi notiks š. g. rudens semestri. Lauksaimn: Lopkopībā 19. un 20. sept. Augkopībā 22. un 23. sept. Saimniecības mācībā 26. sept. Mežkopībā: Taksacijā un meža ierīcībā 21. sept. Mežinībā 24. sept. Mežkopībā 27. sept.

Filoloģijas un filosof. fakultatē nenokārtojuši minimumu: baltu nod. 8 un 14 stud., filosof. — 3 un 6, vēstures 5 — un 31, paidag. 5 un 6, romāņu — 3 un 3, germaņu 4 un 17, klasiskā 2 un 11.

Tiesību zinātņu nodaļā uzņemti 137, atpakaļ iest. 22 un no citām fak. pārņākuši 26., minimumu nenokārtojuši 221 students.

Prof. Fr. Balodis sarīko ekskursiju 17. sept. uz Ziemeļvidzemes pilskalniem.

Ekskursija prof. A. Malta vadībā uz L. U. Botanisko dārzu, studentiem lauksaimniekiem, mežkopjiem un kulturtechniķiem.

Sestdien 17. sept. 10 no rīta vai 3 pēc p.

Sapulcēšanās L. U. laboratoriju ēkā. Doc. K. Dišlers sāks praktiskos darbus 19. sept. pl. 9.

Doc. R. Akmentiņš eksaminēs ievadā tiesību zinātnē 21. sept. un valsts tiesībās 22. sept.

Doc. J. Kārklis š. 1. Pārbaudījumi gramatvedības teorijā notiks: tautsaimn. nod. stud. 20., 22. un 27. septembrī plkst. 9 r.; ķīmijas un mehanikas fak. stud. 4., 11. un 18. oktobrī plkst. 9 r.

2. Pārbaudījumi tirdzniecības mācībā notiks 6., 13. un 20. oktobrī plkst. 9 r.

Doc. T. Zeiferts Pārbaudījumi latviešu valodā notiks 15. un 22. septembrī plkst. 5 p. p.

Doc. L. Ausejs lekcijas iesāks: 1. politiskā aritmetikā 15. septembrī plkst. 12, 2. apdrošināšanas matematikā 16. septembrī plkst. 1½ 8. r.

Prof. Fišers sāks lasīt: organisko ķīm.—16. sept. analitisko ķ.—17. sept.

Prof. Zariņš. Uzturas un baudu v. ķīmija 16. sept. farmaceitisko ķ. 20 sept.

A. Zāmelis eksaminēs botanikā farmaceitus otrdienās 4 — 5 p. p. botanikas lab. telpās.

Prof. Meyers savas lekcijas sāks pēc atgriešanās no zinātniskā ekskursijas. Tuvākie eksamenu termiņi paredzami pēc 20-tā septembra.

Prof. E. Lejnīks iesāk lasīt diferencialnolidzinājumus piektdien, 16. sept. plkst. 8. r. 7. aud.

Doc. Žaggers eksaminēs astronomijas ievadā un sfer. trigonometrija sept. un oktobra mēnešos otrdienās no 10 — 12. Jāpierakstās ne vēlāk kā dienu priekš termiņa.

Doc. Fr. Gulbis iesāk lasīt elektr. teoriju otrdien, 20. sept. plkst. 10. I aud.

Priv.-doc. Eglītis „Augu slimības“ mežkopjiem sāks lasīt 17. sept.

Doc. Lejiņš „Vispārējo lopkopību“ lauks. un vet.-med. sāks lasīt 20. sept.

Priv.-doc. A. Celms lekcijas par jaunāko vācu filosofiju iesāks 21. sept.

Priv.-doc. A. Kangers lasīs 21. sept. pl. 7. vak. 31. audī. iestāju lekciju „Zinātniskās tieseksperimentes nozīme noziegumu atklāšanā.“

Sports.

Sporta laukā pagājušā vasara bijusi krietni rostīga. Notikušas daudz spraigas sacensības kā pašu mājās tā kaimiņos. IV. olimpiskās sacīkstes rādīja, ka mūsu sportistu saime izaugusi jau krietni liela un uzrāda skaistus sasniegumus. Apsveicams Jaun. Kristīgas Savienības ierosinātais piemērs — zēnu sacensības vieglatlētikā u. c. Šo ceļu iedamas mūsu sporta organizācijas dažos gados padarīs sportu par vispārības lietu līdz ar to iegūdamas sabiedrības simpatijas un atbalstu.

Sporta propagandas ziņā daudz palīdzējušas mūsu sportistu uzvaras ārzemēs. Atzīmējama nesenā Karlsones, Hmizovskas un Daukšas uzvaras Polijā, kur mūsu sportistes izcīnīja Latvijai pirmo vietu, pārspējot Austriju un Poliju. Tāpat arī Motmīllera, Petkeviča, Rudzīša u. c. panākumi dažādās starptautiskās sacīkstēs. Stud. Vitols ieguva otro vietu lodes grūšanā vispasaules studentu sacīkstēs Romā.

L. U. Akad. Sp. b-bas plastikas-ķerm. tehnikas sekcijas apspriede 18. sept. plkst. 11. v. Baznīcas ielā 5. Uzaicinātas visas komitones, kas par to interesējas.

Universitātes un Akad. Sp. b-bas meistarsacīkstes vieglatlētikā nodomāts sarkot sept. beigās vai oktobra sākumā A.

Lasītājiem un līdzstrādniekiem.

Nāk. „Students“ iznāks otrdien 27. sept., nrs būs paplašināts un tiks veltīts „studentu dienām“.

Manuskripti nododami līdz svētd. vak. 25. sept., Elizabetes ielā 103, dz. 22.

Atbildīgais redaktors: A. Blezais.

Redaktors: „Studenta“ koleģija.

Izdevējs:

L. U. studentu vienotņu „VIENKOPA“.